

Tanınmış alim, müəllim, nəcib insan

hamısı ali təhsil alıb, ziyalı, öz sahələrinin tanınan alimləri kimi hamının sevimlisi olublar.

Fərhad müəllim Böyük Vətən Müharibəsində iştirak edib və müharibədən sonrakı illərdə uzun müddət Gədəbəy rayonunda və onun kəndlərində rəhbər vəzifələrdə çalışdığından ailəsi tez-tez yerlərini dəyişməyə məcbur olub. Əbülhəsən orta məktəbdə oxuduğu illərdə atası Saratovka kəndində işlədiyindən o, 1960-1970-ci illərdə buradakı kənd orta məktəbində rus dilində təhsil almışdır. Böyük qardaşı Məhiyyəddin müəllim (o hazırda kimya elmlər doktoru, professorudur) orta təhsilini ana dilində Qazaxda başa vurmuşdur. Əbülhəsən müəllim rus dilində təhsil alsada da, öz ana dili olan Azərbaycan türkçesini də bütün incəliklərinə qədər mənimsəmişdir. Söz yox ki, bunda atası Fərhad müəllimin və anası Məhruzə xanımın da müstəsna xidmətləri olmuşdur. Eyni zamanda, Hüseyn babasının, Atlas nənesinin söylədiyi bayatıların, rəvayətlərin, qaravəllilərin əfsanələrin, nağılların, dastanların, habelə el şənliklərində söylənilən söhbətlərin də onun mənəvi dünyasına öz təsiri vardı. Ə.Abbasov şən və qayğısız çağlarını yada salanda ən çox da Hüseyn babasının onunla etdiyi söhbətləri, öyüd-nəsihətləri xatırlayır: "Hüseyn babamın söhbətlərində ən xoşuma gələn cəhət o idi ki, o, öz fikirlərini həmsöhbətinə xoşagələn və yığcam tərzdə çatdırmağı bacarırdı".

Əbülhəsən müəllim bədii

yaradıcılıqla da məşğul olub, bununla yanaşı, sulu və yağlı boyalarla çəkdiyi rəsm əsərləri tamaşaçılarına valeh edir. Onun rəsm əsərlərini seyr edən tamaşaçı özünü azad təbiətdə, əzəmətli dağlar, yaşıl çəmənliklər qoynunda, şır-şır axan şlalələli çaylar sahilində, yetişmiş buğda zəmilərində, meşələrin qızılı xəzanında, göz-könül oxşayan lələliklərdə, Gədəbəyin Qaladərəsində, Şahzadəsində, Qubanın Qəçrəşində, Qız bənövşəsində, Gəncənin Hacıkəndində, Kəpəzin Göygölündə, dünya gözəli Azərbaycanın hər qarışında hiss edir. Əbülhəsən müəllim doğma kəndinə gedəndə sanki öz uşaqlıq və gənlik illərinə yenidən qovuşur. O bağ-bağçada ən kamil bağbana dönərək alma-armud ağaclarını, qızılgül kollarını budayıb cavanlaşdırır. Bu zəhmətsevər insan torpağı əkiləndə, hətta əkinçilikdən xoşu gəlməyən adam da ona qoşulub yer əkmək, əkilən yerlərdəki kəltənləri dırmaqlayıb narın şəkə salmaq istəyir. Bütün amillər onun mənəviyyatının, dünyagörüşünün ayrılmaz hissəsi, məşğul olduğu fəlsəfə eliminin stimulyerici şərtləri kimi özünü bürüzə verir. Belə ki, Əbülhəsən müəllimin fəlsəfi irsinə nəzər salarkən bir mühüm cəhət də diqqətinizə çatdırım, o, Kant kimi fəlsəfəyə riyaziyyatdan gələn filosofdur, araşdırmalarında dəqiqlik və konkretlik aydın görünür. Amma, buna baxmayaraq, Əbülhəsən müəllimin fəlsəfi əsərlərini oxuyan oxucu yorulmur. Bunun da səbəbi onun folklorumuzu dərinləndirən bilməsi, dünya ədə-

biyyatını mütaliə etməsi, gənlik illərindən rəssamlıqla, bədii yaradıcılıqla muntəzəm məşğul olmasıdır. Ə.Abbasovun əsərlərindən dünya problemləri, qlobal idarəetmə və geosiyasetlə, sosial fəlsəfə və idrak nəzəriyyəsilə maraqlanan, bəşəri və ictimai tərəqqi uğrunda çalışan məslək və məfkurə sahibləri istifadə edə bilərlər. Onun yazılarında bəşəriyyətin yaşadığı dərin böhran, müasir dünyanın üzləşdiyi global problemlər və bunların həlli yollarını göstərən çağırışlar nəzərdən keçirilir, aparıcı dünya güclərinin rəhbər tutduqları "geosiyasi realizm" in qeyri-qənaətbəxş yanaşma olduğu, xalqların və ölkələrin maraqlarına cavab vermədiyi göstərilir. Ədalətli dünya nizamının qanəedici davranış kodeksinin, məqbul qlobal siyasi arxitekturanın formalaşması naminə yeni (postneoklassik) fəlsəfənin və müvafiq epistemoloji zəminlərin, bəşəri sinergetik dünya görüşünün, beynəlxalq hüququn özünün yenidən işlənilməsi zərurəti əsaslandırılır və bu mövqedən çıxış edilərək adekvat təsəvvürlər, ideya və prinsiplər sistemi təklif olunur. Cəmiyyətin inkişaf vektorunu və dinamikasını, təbiətini və simasını müəyyənləşdirən meqatrent məsələsinə xüsusi diqqət yetirilir. Dünya təcrübəsi, böyük reformatorların həyata keçirdikləri islahatlar təhlil edilir və ümumiləşdirilmələri aparılır, optimal meqatrentin müəyyənləşməsi və reallaşması, şərtlər, meyar və imperativlər aydınlaşdırılır.

Fəzail İsmayıl BÖYÜKKİŞİ.